

NAVEROK

PÊŞGOTIN IX

DESTPÊK Ê SALOXDANA BERHEMÊ 1

BEŞA YEKEM

NIRXANDINA BERHEMA MELA MISTEFAYÎ 3

NIRXANDINA NAVEROKA BERHEMÊ 5

2.1. Dema Borî 5

2.2. Dema Niha 6

2.3. Dema Dahatî 6

2.3. Raweya Fermanî 7

Encam 7

ÇAVKANÎ 8

BEŞA DUYEM

METINA BERHEMÊ YA LATÎNÎZEKIRÎ DIGEL TAYBETMENDÎYÊN
RÊZIMANÎ 11

BEŞA SÊYEM

METINA LATÎNÎZEKIRÎ 65

BEŞA ÇAREM

FAKSÎMÎLE..... 79

PÊŞGOTIN

Peydabûna berhemên li ser zimanê kurdî ku di demên kevin da hatine nivîsîn, ji bo tarîxa xebatên zimanê kurdî gelekî giring e. Yek ji van berheman jî ya Mela Mistefayî ye ku bi navê “Rahênanên Zimanê Kurdî”yê ye û di sala 1880yê da hatîye nivîsîn. Navê berhemê ne ji aliyê Mela Mistefayî ve, lê ji aliyê A. Jabayî ve û bi fransîzî wekî “Exercices de la Langue Kurde”yê hatîye danîn ku kurdîya wê dibe “Rahênanên Zimanê Kurdî”. Ev berhema Mele Mistefayî jî wekî berhemên din gelekî giring e ku di koleksiyona Jabayî da cih girtine.

Mela Mistefayî ev berhem ji bo fêrkirina kurdîya kurmancî ya A. Jabayî amade kirîye û berhemeka rahênanî ye. Mela Mistefayî ji aliyê rastê ve mînak rêz kirine, bi dû ra jî Jabayî xwendina van mînakan bi latînî nivîsîye û li nik wan jî wergêrana wan a fransîzî nivîsîye. Dema ku em vê keda Jabayî bidin ber çavan, em dikarin bibêjin ku Jaba nivîskarê duyem yê vê berhemê ye. Di xebatê da li ser mijarên rêzimanî yên wekî dem, rawe û avahîyê, zêdetirî heşt sed mînak hatine pêşkêşkirin. Ji aliyê deman ve bi taybetî li ser sê demên sereke, borî, niha û dahatîyê sekinîye û berhema wî bi piranî ji mînakên van deman pêk dihê.

Me di vê xebata xwe da hem nirxandina vê berhemê kirîye hem metin latînîze kirîye hem jî metina latînîzekirî di nav tabloyan da û digel taybetmendîyên wan ên rêzimanî daye. Herweha me kopîya orîjînal a berhemê jî di beşa dawî da daye. Yanî di vê pirtûkê da çar beş hene ku beşa yekem nirxandina berhemê, beşa duyem di nav tabloyan da metina latînîzekirî digel taybetmendîyên wan ên rêzimanî, beşa sêyem metina berhemê ya latînîzekirî û beşa çarem jî kopîya orîjînal ya berhemê ye. Ji ber ku kopîya orîjînal ya berhemê jî tê da heye mirov bi hêsanî dikarin xwe bigihîjinê û xebatên cuda li ser wê bikin. Herweha bi vî awayî, berawirdkirina bi metina latînîzekirî jî mimkun dibe û bi vî awayî mirov dikarin şaşî û kêmasîyên me jî tesbît bikin.

Em ji bo Reşo Zîlanî û Mehmûd Lewendîyî spasdar in ku ji bo kontrolkirinê dema xwe veqetand û pêşnîyazên xwe bi me ra par ve kirin. Em kêfxweş in ku berhemeka weha giring pêşkêşî pirtûkxaneyê kurdî dikin û em hêvî dikin ku dê bigihîje ber destê gelek kesan û sûtê jê wergirin.

Mikail Bülbül - Mustafa Öztürk

Diyarbakir - Mêrdîn, 2021